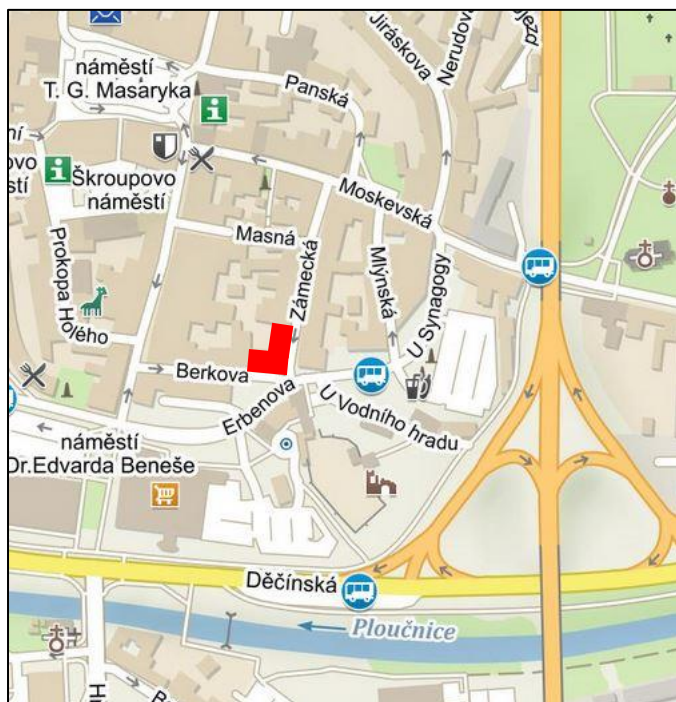

ORIENTAČNÍ RESTAURÁTORSKÉ PRŮZKUMY
KOUNICŮV DŮM Č.P. 100
ZÁMECKÁ 65 (BERKOVA 24)
ČESKÁ LÍPA
Leden 2022

1

Zpracoval:
Martina Fořtíková
Art Hard s.r.o.
Rybná 716/24
110 00 Praha 1
IČ: 08489335, DIČ: CZ08489335
info@arthard.cz
Povolení k restaurování MKČR č.j. 39992/14
IDDS: qractnh

Zpráva obsahuje 8 stran textu 169 ks snímků 2 ks nákrešů

OBSAH ZPRÁVY

- 1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE**
- 2. STRUČNÁ HISTORIE OBJEKTU**
- 3. SOUČASNÝ STAV**
- 4. ZÁMĚR RESTAURÁTORSKÉHO PRŮZKUMU**
- 5. METODY PROVEDENÍ PRŮZKUMU**
- 6. VYHODNOCENÍ NÁLEZŮ**
- 7. RESTAURÁROSKÉ ZÁMĚRY A DOPORUČENÉ MATERIÁLY**

PŘÍLOHA

- 1. ZAKRESLENÍ PROVEDENÝCH SOND**
- 2. FOTODOKUMENTACE:**
 - SOUČASNÝ STAV**
 - OMÍTKOVÉ A BAREVNÉ VRSTVY** (interiéry přízemí a I.NP, fasáda)
 - KAMENNÉ PRVKY** (dveřní ostění, schodiště, teraco, dlažba)
 - DŘEVĚNÉ PRVKY** (dveře, okna)
 - KOVOVÉ PRVKY** (zábradlí, závěsy a zástrče dveří)

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Objekt: dům zv. Kounicův, č. p. 100, Berkova 5 (Zámecká 24), Česká Lípa (kat. úř. Česká Lípa, parc. č. 114)

Právo hospodaření s majetkem: Město Česká Lípa, IČO 00260428

Zadavatel průzkumu: DigiTry Art Technologies s.r.o., Voctářova 2449/5, Praha 8

Rejstříkové číslo ÚSKP: 23403/5-2808

GPS souřadnice: 50.6846842N, 14.5386072E

Předmět průzkumu: omítkové a barevné vrstvy interiéru a dvorní fasády, materiálové průzkumy

Stavitel: hrabě Michael Josef Karel Kounic

Datace: 1771

Průzkum prováděl:

Art Hard s.r.o.

Rybná 716/24, Praha 1

IČ: 08489335, DIČ: CZ08489335

Martina Fořtíková

martina.fortikova@seznam.cz

Povolení k restaurování MKČR č.j. 39992/14

IDDS: qractnh

Termín provedení průzkumu: Leden 2021

Zprávu vypracoval: Martina Fořtíková

Snímky: Nikon D 5100

Zpráva obsahuje 8 stran textu, 169 ks snímků a 2 ks nákrešů

2. STRUČNÁ HISTORIE OBJEKTU

Jako podkladů pro vypracování průzkumové zprávy bylo užito následujících materiálů:

- **Mgr. Miroslav Nový – Mgr. Eliška Nová PhD., Česká Lípa (okr. Česká Lípa, Liberecký kraj) | Dům zv. Kounicův | č. p. 100 | Berkova ulice | Standardní stavebněhistorický průzkum, nepublikovaný elaborát, 2019**
- **Mgr. Jiří Bláha, Dis. - Kounicův dům, Česká Lípa, Inventarizace hodnotných historických prvků, Prosinec 2021**

Dům č. p. 100 v České Lípě, zvaný Kounicův, patří k významným památkovým objektům ve městě. **Dům vznikl jako novostavba zřejmě v roce 1771** na místě bývalého vrchnostenského pivovaru **jako nové sídlo pro úředníky českolipského panství**, které v 18. století patřilo šlechtickému rodu Kouniců. Kounicům patřila Česká Lípa s novozámeckým panstvím až do zrušení poddanství v roce 1848. Budova někdejšího sídla jejich úředníků poté sloužila k různým účelům – byla zde **solnice, vojenská nemocnice i celnice**. **Objekt byl opravován po požárech v letech 1788 a 1820**. Větší úpravy následovaly poté, co jej **v roce 1923 odkoupen stát a zřídil zde české státní reálné reformované gymnázium**, které v Kounicově domě bylo až do roku 1938. **V roce 1927 bylo přistavěno druhé patro středního křídla, ze stejné doby pochází většina okenních výplní nebo např. dlažba na schodišti a ve velké předsíni v patře**. Takto vzniklou dispozici už příliš nezměnily ani drobné úpravy pro úřad práce (1938–1949), ani návrat školního využití. Poslední větší opravu a později menší utilitární úpravy si vyžádalo předání domu do **užívání Svazarmu (1964)**. Po Listopadu 1989 se vlastníkem budovy stala nástupnická organizace Svazarmu – Sdružení sportovních svazů České republiky. V pronajatých částech objektu sídlily drobné provozovny a prodejny levného textilu. V současné době je vlastníkem objektu Město Česká Lípa.

Historii a architektonickou strukturu domu podrobně popisuje důkladně zpracovaný stavebně historický průzkum (dále SHP), který vznikl jako podklad pro rekonstrukci až po požáru.

4

3. SOUČASNÝ STAV

Po devastujícím **požáru v r. 2015** byl jen provizorně zastřešen a v současnosti se poté, co se stal majetkem města, připravuje jeho rekonstrukce. V současné době probíhají přípravné práce na komplexní rekonstrukci objektu. **Uliční fasády domu jsou důkladně zakryté ochrannou sítí a přístup do třetího nadzemního patra je nemožný.**

V prvním nadzemním podlaží jsou **některé stropní konstrukce zajištěné provizorními dřevěnými podpěrami**. Zde jsou oproti druhému patru zachovalé všechny omítkové hmoty. Z dřevěných prvků jsou **dochovány pouze dveře, jejich zárubně a mladší okna – podlahy byly odstraněny**.

Na většině konstrukcí a hmotách interiéru jsou hojné plísňové depozity a nižší organismy (řasy, mechy), viditelné zatekliny a stopy migrace solných eflorescencí. Viz Příloha – Fotodokumentace současného stavu a Mgr. Jiří Bláha, Dis. - Kounicův dům, Česká Lípa, **Inventarizace hodnotných historických prvků**, Prosinec 2021

4. ZÁMĚR RESTAURÁTORSKÉHO PRŮZKUMU

Orientační restaurátorský průzkum je jedním z mnoha podkladů pro plánovanou rekonstrukci interiéru. Mapuje rozsah a stav dochované historicky a umělecky hodnotné výzdoby a podoby všech materiálových částí. Cílem je zjištění, zda jsou dochovány dostatečné informace vedoucí k důstojné prezentaci nálezů – jejich restaurování nebo rekonstrukce, prezentace původní barevnosti.

5. METODY PROVEDENÍ PRŮZKUMU

I. Metody průzkumu - invazivní (destruktivní) - stratigrafické sondy do barevných vrstev

II. Opticko-empirická metoda (nedestruktivní) – fotodokumentace v UV luminiscenci a digitálním mikroskopem, fotodokumentace

Jednotlivé sondy byly prováděny destruktivní metodou mechanického odkrývání starších barevných vrstev a to restaurátorským kladívkem a skalpelem. Značené byly reprezentativní sondy ze souborů sond. Hodnocen byl rozsah a stav dochovaných nálezů. Provedeny byly sondy stratigrafické, odkryvné a hloubkové. Stratigrafické sondy mapují jednotlivé výrazné historické podoby výzdoby interiéru.

Dohledávána byla výzdoba interiéru a barevnost umělecky hodnotných prvků. Barevné vrstvy u plastických prvků byly sondovány především v hloubkách reliéfů, kde bývá barevnost dochována nejčastěji.

Průzkum byl prováděn ze žebříku.

Jednotlivé soubory sond byly značeny pomocí papírových štítků s číslováním provedených sond v rámci místnosti (dle druhu kov, dřevo,...)

Kounicův dům
Zámecká 65, č.p. 100
Česká Lípa
S 1
Leden 2022

Snímky barevných vrstev v řezu sondy pořízené digitálním mikroskopem nenahrazují laboratorní analýzy.

6. VYHODNOCENÍ NÁLEZŮ

• OMÍTKOVÉ A BAREVNÉ VRSTVY

Omítkové vrstvy exteriéru byly v době provádění průzkumu z hodnotnější (tektonické členění fasády, erb rodu Kouniců) uliční strany nepřístupné a je třeba je před započítím prací ještě sondovat. Na dvorních fasádách byl rozsah dochování omítkových vrstev malý, dochovány jsou převážně mladší omítkové zásahy a nevhodné novodobé opravy v soklových částech.

Pořízen byl jeden snímek, zřejmě **nejstarší dochované omítkové a barevné vrstvy fasády s rudkovým graffiti a to na severní dvorní stěně západní části hlavního křídla** (dvůr I), viz Příloha, Zakreslení sond a snímků, Fotodokumentace omítkových a barevných vrstev. Tento nálezný je třeba dát do kontextu s nálezy na uličních fasádách po jejich zpřístupnění.

Omítkové a barevné vrstvy interiéru jsou plošně zasažené **plísňovými spóry a nižšími rostlinami** (řasy, mechy). Viditelné jsou **migrace vodorozpustných solí** a to převážně v klenbách a na stěnách I. NP. **Dochovány jsou dvě historicky hodnotné omítkové vrstvy a to v rozsahu 90 % v I.NP a na schodišti. V druhém patře jsou omítkové vrstvy interiéru ve většině odstraněné. Historicky hodnotné omítkové vrstvy jsou v II.NP dochované z 90 % v místnostech středního křídla a na přilehlých toaletách.**

Barevné vrstvy s hlinkovými šablonovými dekory nebylo možné za současné situace odhalit **bez výrazných ztrát (vysoká vlhkost v objektu, následkem které nabobtnalo pojivo hlinkové malby, která tudíž odpadá ve větší míře než po vyschnutí).**

Schéma:

1. Nejstarší dochovaná omítková vrstva je vápenná, hladce kletovaná, celkem soudržná, kvalitní. Je možné ji datovat zhruba do období III. baroka. Nese **monochromní vápenné nátěry hnědé, šedé, červené a okrové barevnosti**, které se různě v interiéru objektu opakují. Místy byly nalezeny fragmenty nečitelné barevné výzdoby.

2. Druhá nejstarší dochovaná omítková vrstva je také celkem kvalitní, vápenná, s vyšším obsahem jílu (zřejmě z použitého kopaného písku ne plaveného), **použitá jako vysprávková, zřejmě klasicistní.** Při této opravě došlo zřejmě k **výzdobě místností soutiskovou šablonovou malbou ve vápenném pojivu** (viz Příloha, Fotodokumentace omítkových a barevných vrstev, sondy č. S 4 – 7, S 34 – 5), **následují monochromní modré a zelené vápenné vrstvy.**

3. Třetí dochovaná omítková vrstva je vysprávková, zřejmě z meziválečného období a nese hlinkové vrstvy, **místy s šablonovou dekorativní výzdobou, která se v rámci objektu opakuje.**

4. Čtvrtá omítková vrstva novodobá s přídavkem cementu, místy přetažená přes starší omítkové vrstvy, monochromní hlinkové nátěry různých barevností

- **KAMENNÉ PRVKY** (dvevní ostění, schodiště, teraco, dlažba)

Žulové schodiště do patra jsou v dobrém stavu, schodnice jsou poškozené drobně lokálně mechanicky.

Litá **teraco schodišťová mezipodesta** se zdobnou bordurou v barevnosti černo-šedo-bílé je poškozená minimálně mechanickým opotřebením. **Pískovcové schodnice sklepení** jsou místy převrstvené nevhodnou cementovou vysprávkou, poškozené mechanicky. **Pískovcové dvevní ostění jsou v I.NP a sklepení** vždy převrstvené nátěrovými vrstvami. Ostění ve sklepeních jsou opatřené vápennými nátěry bílé barevnosti (desinfekční účinek). Ostění v místnostech I.NP jsou na nejstarších vrstvách ve vápenném materiálu, na mladších hlinkové a vždy jsou součástí výzdoby místnosti (barevnost a linkování shodné s výzdobou místností a to na několika vrstvách).

- **DŘEVĚNÉ PRVKY** (dveře, okna)

Dřevěné obložky dveří nesou, stejně jako pískovcové portály opakované nátěrové vrstvy. **Starší futra** nesou na nejstarších vrstvách monochromní nátěry vápenného charakteru (bílé a šedé), **mladší** jsou pak výraznějších barevností olejového a syntetického charakteru (béžová, červená, zelená, hnědá a šedá barevnost). Mladší futra jsou pak na nejstarší vrstvě lakovaná, další vrstvou byl pak **světlý fládr** a další monochromní barevné vrstvy olejového a syntetického charakteru. Okna jsou nepůvodní a nesou dva syntetické nátěry v bílém odstínu.

- **KOVOVÉ PRVKY** (zábradlí, závěsy a zástrče dveří)

Kovové prvky, které jsou součástí dveří (závěsy, zástrče) nesou několik barevných vrstev, které částečně odpovídají barevnosti nalezené na dřevěných prvcích. Shodné nátěry jsou na **kovovém zábradlí do patra**. Nátěry jsou syntetického charakteru barevnosti: antikoroziční nátěry (suřík/minium), bílá, červená, okř, červená, zelená, šedá, světlá šedá (shodně s nátěrovými vrstvami dveří)

- **FASÁDY**

Uliční fasády jsou zcela nepřístupné důkladným zakrytím sítí. Dvorní fasády prošly zřejmě při posledních úpravách rozsáhlou redukcí plastického členění. **Nalezen byl jeden fragment zřejmě nejstarší dochované omítkové vrstvy se zbytkem rudkového graffiti na severozápadní dvorní fasádě (I. dvůr) v úrovni II.NP** (viz Příloha, Fotodokumentace)

Přístupný byl v době provádění průzkumu pouze vstupní pískovcový portál, který byl v minulosti opatřený okrovým vápenným nátěrem (může se jednat o mladší opravu).

7. RESTAURÁROSKÉ ZÁMĚRY A DOPORUČENÉ MATERIÁLY

Všem jednotlivým krokům musí předcházet rozšíření restaurátorských záměrů a dle potřeby úprava rest. záměrů.

Každý z jednotlivých kroků bude popsán v závěrečné restaurátorské zprávě s průběžnou fotodokumentací, zakreslením jednotlivých postupů a dokumentací použitých materiálů.

• OMÍTKOVÉ A BAREVNÉ VRSTVY

- Plošné ošetření všech povrchů interiéru postřikem biocidního prostředku
- Mechanická redukce druhotných materiálů nebo esteticky nevhodných vysprávek
- Suché mechanické čištění povrchových nečistot (bezdotykově, Wallmaster, Wishab)
- Lokální tmelení defektů omítkové vrstvy (vápenná malta napodobující svou strukturou a charakterem původní materiál)
- Starší nátěrové vrstvy nesmí být mechanicky redukovány – pouze v nejnižší nutné míře lokálně. Převrstvení starších barevných a omítkových vrstev vysoce paropropustnou vápennou stěrkou a její úprava vlhkou houbou po zavadnutí
- Vápenné nátěry zvolené barevnosti tónované minerálními pigmenty
- Rekonstrukce šablonové výzdoby na základě dochovaných nálezů (rohová místnost JV přízemí, SZ místnost středního traktu II.NP), konzervace vrstvením materiálu po předchozí fixáži postřikem nebo prezentace výzdoby z dob Svazarmu.

Navrhované materiály: Porosan, líh, bělený Ajatin, plavený písek různých fragkcí, vápenná kaše, vápenná stěrka (např. Devoskyt) vápenný nátěrový základ bez přídavku bělob (Porokalk, Aqua Bárta), minerální pigmenty, fixážní prostředek na bázi kopolymeru akrylátové disperze (Primal SFO 16)

• KAMENNÉ PRVKY

Žulové schodiště, pískovcové schodiště sklepů

- Na základě provedených zkoušek stanovit optimální metodu čištění povrchu
 - Lokální mechanické redukce druhotných esteticky nebo materiálů nevhodných vysprávek a jejich nahrazení umělým kamenem napodobujícím svou strukturou a charakterem původní materiál a jeho povrchovou úpravu
 - Lokální retuše minerálními pigmenty v silikátovém pojítku
- Navrhované materiály: detergent, pára, umělý kámen (křemitý písek), minerální pigmenty, organokřemičitanové programy Remmers, Aqua Bárta apod.

Teraco

Podlaha schodišťové podesty

- Na základě provedených zkoušek stanovit optimální metodu čištění povrchu
 - Lokální mechanické redukce druhotných esteticky nebo materiálů nevhodných vysprávek a jejich nahrazení teracem napodobujícím svou strukturou a charakterem původní materiál a jeho povrchovou úpravu
 - Lokální retuše minerálními pigmenty v silikátovém pojítku
- Navrhované materiály: detergent, pára, teraco premix, minerální pigmenty, organokřemičitanové programy Remmers, Aqua Bárta apod.

Podlaha z cementové dlažby (II.NP)

- Na základě provedených zkoušek stanovit optimální metodu čištění povrchu
- Lokální mechanické redukce druhotných esteticky nebo materiálů nevhodných vysprávek
- Nahrazení chybějících dlaždic kopiemi
- Drobné tmelení lokálních defektů shodným materiálem
- Lokální retuše minerálními pigmenty v alkydovém základu

Navrhované materiály: detergent, pára, cement, minerální pigmenty, organokřemičitanové programy Remmers, Aqua Bárta apod., alkydové barvy

- **DŘEVĚNÉ PRVKY** (dveře, obložky)

- Demontáž jednotlivých prvků, odvoz na dílnu
- **Na základě provedených zkoušek stanovit optimální metodu čištění povrchu**
- **Ošetření nepohledových stran ostění prostředkem proti dřevokazným škůdcům**
- **Lokální tmelení drobných defektů, větší poškození budou vysazena shodným materiálem**
- **Konstrukční zpevnění, větší poškození a nevhodné opravy z dřívějších dob, vysazeny shodným materiálem a doplněny podle dochovaných originálů**
- **Chybějící díly budou nahrazeny novými kopiemi, vytvořenými podle dochovaných originálů**
- **Barevnost a materiál povrchu dle zvolené vrstvy po konzultaci se zástupci NPÚ**
- **Navrácení veškerých dílů na původní místo**
- **Zpracování kopií dochovaných dveří a jejich ostění v odpovídajícím materiálu**
Navrhované materiály: líh, šelak, disperzní lepidlo, stálobarevné mořidlo, lněný olej, barevné pigmenty, odstraňovač starých nátěrů, terpentýn, Lignofix

- **KOVOVÉ PRVKY**

- **Novodobý spojovací materiál bude nahrazen tvarově a materiálově odpovídajícím**
- **Vrstvy nátěrů budou odstraněny tryskáním povrchu křemičitým pískem.** Nepůvodní opravy budou odstraněny a nově provedeny odpovídajícím způsobem
- **Ošetření povrchu vrstvou základního nátěru buď miniem/suříkem**
- **Na základě rozšíření rest. průzkumu bude po konzultaci se zástupcem NPÚ odsouhlasen odstín barevnosti povrchu a provedení v alkydovém základu**
Navrhované materiály: spojovací materiál shodný s původním, minium, suřík, alkydové barvy,

- **FASÁDA**

- **Plošné ošetření všech povrchů interiéru postřikem biocidního prostředku**
- **Mechanická redukce druhotných materiálů nebo esteticky nevhodných vysprávek**
- **Suché mechanické čištění povrchových nečistot (bezdotykově)**
- **Lokální tmelení defektů omítkové vrstvy (vápenná malta napodobující svou strukturou a charakterem původní materiál)**
- **Rekonstrukce reliéfního členění fasády**
- **Vápenné nátěry zvolené barevnosti tónované minerálními pigmenty**
- **Restaurování pískovcového erbu s polychromií a pokovením (po zpřístupnění fasády a provedení restaurátorského průzkumu)**
Navrhované materiály: Porosan, líh, bělený Ajatin, plavený písek různých fragkcí, vápenná kaše, vápenný nátěrový základ bez přídavku bělob (Porokalk, Aqua Bárta), minerální pigmenty, fixážní prostředek na bázi kopolymeru akrylátové disperze (Primal SFO 16)

Martina Fořtíková

Art Hard s.r.o.

Rybná 716/24

110 00 Praha 1

IČ: 08489335, DIČ: CZ08489335

info@arthard.cz

Povolení k restaurování MKČR č.j. 39992/14

IDDs: qractnh

